

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2019/2108,**annettu 9 päivänä joulukuuta 2019,****bioturvallisuuden ja bioturvaamisen vahvistamisen tukemisesta Latinalaisessa Amerikassa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämisestä annetun Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanon mukaisesti**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 12 päivänä joulukuuta 2003 joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian, jonka III luku käsittää luettelon toimenpiteistä joukkotuhoaseiden leviämisen torjumiseksi. Tällaisia toimenpiteitä on toteutettava sekä unionissa että kolmansissa maissa.
- (2) Unioni panee kyseistä strategiaa aktiivisesti täytäntöön ja toteuttaa sen III luvussa lueteltuja toimenpiteitä, erityisesti osoittamalla varoja monenvälisten järjestöjen toteuttamien erityishankkeiden tukemiseen, antamalla erilaisia asesulkutoimia koskevaa teknistä apua ja asiantuntemusta valtioille sekä vahvistamalla Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston asemaa.
- (3) YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 28 päivänä huhtikuuta 2004 päätöslauselman 1540 (2004), jäljempänä 'YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1540 (2004)', joka oli ensimmäinen kansainvälinen asiakirja, jossa käsitellään yhtenäisellä ja kattavalla tavalla joukkotuhoaseita, niiden maaliinsaattamisjärjestelmiä ja niihin liittyvää materiaalia. Päätöslauselmassa 1540 (2004) vahvistetaan kaikkia valtioita koskevat sitovat velvoitteet, joiden tarkoituksena on estää tällaisten aseiden ja niihin liittyvän materiaalin päätyminen valtioista riippumattomien toimijoiden käsiin. YK:n turvallisuusneuvosto päätti lisäksi, että kaikkien valtioiden on toteutettava tehokkaita toimenpiteitä kansallisen valvonnan käyttöönottamiseksi sekä valvottava näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa ydinaseiden, kemiallisten aseiden ja biologisten aseiden sekä niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseksi, muun muassa ottamalla käyttöön asiaan liittyvien materiaalien asianmukainen valvonta.
- (4) Neuvosto hyväksyi 11 päivänä toukokuuta 2017 päätöksen (YUTP) 2017/809 ⁽¹⁾ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanon tukemisesta. Päätöksen (YUTP) 2017/809 mukaisten toimien tekninen toteutus on annettu YK:n aseriisuntatoimiston (UNODA) tehtäväksi yhteistyössä asiaankuuluvien alueellisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Amerikan valtioiden järjestön (OAS), kanssa.
- (5) YK:n pääsihteerin 24 päivänä toukokuuta 2018 esitetystä aseidenriisuntaohjelmassa "Securing our Common Future" ("Yhteisen tulevaisuutemme turvaaminen") korostettiin, että "meidän on edelleen vahvistettava instituutioitamme, jotta voimme estää biologisten aseiden kaiken käytön, myös vahvistamalla biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanoa, ja varmistettava, että voimme reagoida asianmukaisesti, jos ennaltaehkäisy epäonnistuu" ja että on tarpeen "edistää sellaisten puitteiden kehittämistä, joilla varmistetaan koordinoitu kansainvälinen reaktio biologisten aseiden käyttöön".
- (6) Neuvosto hyväksyi 21 päivänä tammikuuta 2019 päätöksen (YUTP) 2019/97 ⁽²⁾ biologisten aseiden kieltosopimuksen, jäljempänä 'BTWC', tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa.
- (7) OAS on laatinut kaksi hanke-ehdotusta yleisen bioturvallisuuden ja bioturvaamisen vahvistamiseksi Latinalaisessa Amerikassa.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2017/809, annettu 11 päivänä toukokuuta 2017, joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämisestä annetun Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanon tukemisesta (EUVL L 121, 12.5.2017, s. 39).

⁽²⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2019/97, annettu 21 päivänä tammikuuta 2019, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa (EUVL L 19, 22.1.2019, s. 11).

- (8) Tämän päätöksen nojalla toteutettavien hankkeiden hallinnointi olisi annettava OAS:n Amerikan terrorismin-vastaisen komitean, jäljempänä 'CICTE', sihteeristön tehtäväksi.
- (9) OAS/CICTE:n sihteeristön olisi huolehdittava tehokkaasta yhteistyöstä asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen ja elinten kanssa, joita ovat esimerkiksi BTWC:n täytäntöönpanon tukiyksikkö, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) nojalla perustettu YK:n turvallisuusneuvoston komitea, Maailman eläintautijärjestö (OIE) ja joukkotuhoaseiden ja -materiaalien leviämisen estämistä koskeva yleismaailmallinen kumppanuus. OAS/CICTE:n olisi myös varmistettava tämän päätöksen nojalla toteutettavien hankkeiden täydentävyys ja synergia yksittäisten EU:n jäsenvaltioiden Latinalaisessa Amerikassa tukemien asiaankuuluvien aikaisempien ja nykyisten hankkeiden ja toimien sekä muiden unionin tukemien tämän alan ohjelmien kanssa, mukaan lukien vakautta ja rauhaa edistävä väline ja kemiallisten ja biologisten sekä säteily- ja ydinriskien vähentämistä edistävät EU:n osaamiskeskukset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Edistääkseen rauhaa ja turvallisuutta sekä todellista monenvälisyyttä kansainvälisellä ja alueellisella tasolla unioni pyrkii seuraaviin tavoitteisiin:

- parannetaan bioturvallisuuden ja bioturvaamisen lainsäädäntö- ja sääntelyperustaa edunsaajamaissa edistämällä sellaisten asiaa koskevien tehokkaiden lakien antamista ja täytäntöönpanoa, joilla kielletään valtiosta riippumattomia toimijoita valmistamasta, hankkimasta, pitämästä hallussa, kehittämästä, kuljettamasta, siirtämästä tai käyttämästä biologisia aseita ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmiä erityisesti terrorismitarkoituksiin;
- parannetaan bioturvallisuutta ja bioturvaamista edunsaajamaissa lisäämällä asiaankuuluvien alojen tietoisuutta, mukaan lukien sellaisten tehokkaiden kansallisten toimenpiteiden toteuttaminen, joilla estetään biologisten aseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen.

2. Edellä 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi unioni toteuttaa seuraavat hankkeet:

- tekninen ja lainsäädännöllinen apu bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevien säännösten tiukentamiseksi, kyseisten säännösten yhdenmukaistamiseksi kansainvälisten standardien kanssa sekä alueellisen yhteistyön edistämiseksi ja tehostamiseksi;
- bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskeva tiedotus ja koulutus.

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

2. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden teknisestä toteutuksesta vastaa OAS/CICTE:n sihteeristö. Se toteuttaa tämän tehtävän korkean edustajan valvonnassa. Korkea edustaja aloittaa tätä silmällä pitäen tarpeelliset järjestelyt OAS/CICTE:n sihteeristön kanssa.

3. Hankkeiden yksityiskohtainen kuvaus on tämän päätöksen liitteessä.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi on 2 738 708,98 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetusta määrästä rahoitettuja menoja hallinnoidaan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.

3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia. Tätä varten se tekee OAS/CICTE:n sihteeristön kanssa rahoitus sopimuksen. Sopimuksessa määrätään, että OAS/CICTE:n sihteeristön on varmistettava unionin rahoitusosuudelle sen määrää vastaava näkyvyys.

4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Komissio ilmoittaa neuvostolle mahdollisista vaikeuksista tätä koskevassa prosessissa ja rahoitussopimuksen tekopäivästä.

4 artikla

Korkea edustaja tiedottaa neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta OAS/CICTE:n sihteeristön säännöllisesti laatimien raporttien perusteella. Raportteja käytetään neuvoston suorittaman arvioinnin perustana. Komissio antaa tietoja 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden rahoitukseen liittyvistä näkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.
2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 36 kuukauden kuluttua päivästä, jona 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu rahoitussopimus tehdään, tai kuuden kuukauden kuluttua päätöksen hyväksymisestä, jos rahoitussopimusta ei ole tämän ajan kuluessa tehty.

Tehty Brysselissä 9 päivänä joulukuuta 2019.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BORRELL FONTELLES

LIITE

Hankkeet, joilla tuetaan bioturvallisuuden ja bioturvaamisen vahvistamista Latinalaisessa Amerikassa joukkotuhouksien ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämisestä annetun Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanon mukaisesti

1. Johdanto ja tavoitteet

1.1 Johdanto

Biologisten aseiden kieltosopimus tuli voimaan vuonna 1975, ja sen ovat ratifioineet yhtä lukuun ottamatta (Haiti) kaikki Latinalaisen Amerikan ja Karibian maat. Vaikka tästä on yli 40 vuotta, monilla näistä maista ei kuitenkaan ole kansallista lainsäädäntö- ja sääntelykehystä sopimuksen täysimääräistä täytäntöönpanoa varten. Sopimuksessa asetetaan muun muassa tietyt bioturvallisuutta koskevat vaatimukset, jotta vähennettäisiin bakteriologia ja muita biologisia uhkia, jotka voivat vahingoittaa elämää maapallolla.

Tällaisten uhkien torjumistoimien edistämiseksi YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi vuonna 2004 Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540, jäljempänä 'YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1540 (2004)'. Päätöslauselman mukaan kaikkien valtioiden on toteutettava tehokkaita toimenpiteitä kansallisen valvonnan käyttöönottamiseksi sekä valvottava näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa ydinaseiden, kemiallisten aseiden ja biologisten aseiden sekä niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseksi. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) operatiivisen 3 kohdan a alakohdan mukaan näihin toimenpiteisiin kuuluu asiaan liittyvien materiaalien asianmukaisen valvonnan käyttöönotto ja tätä varten sellaisten asianmukaisten ja tehokkaiden toimenpiteiden kehittäminen ja ylläpitäminen, joilla huolehditaan kyseisten tuotteiden kirjanpidosta ja suojaamisesta niiden tuotannon, käytön, varastoinnin ja kuljetuksen aikana.

Päätöslauselman 1540 komitea tarkastelee viiden vuoden välein kattavasti jäsenvaltioiden toimia YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Vuoden 2016 kattavan tarkastelun loppuasiakirjassa esitettiin joitakin tärkeitä päätelmiä. Ensinnäkin asiakirjassa todetaan, että vaikka valtiot ovat edistyneet jonkin verran arkaluontoisen materiaalin turvaamisessa ja suojelussa, tässä on edelleen puutteita. Toiseksi komitea totesi, että toimet, joilla pyritään pitämään kirjaa biologisiin aseisiin liittyvistä materiaaleista ja turvaamaan niitä, ovat jäljessä ydinaseisiin ja kemiallisiin aseisiin liittyvien materiaalien turvaamiseen tähtäävistä toimista. Kolmanneksi komitea totesi, että valtiot eivät ole lisänneet YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) edellyttämien toimenpiteiden toteuttamista vuoden 2011 jälkeen. Tämän vuoksi komitea päätteli, että valtioiden olisi kiireesti ryhdyttävä toteuttamaan toimia biologisiin aseisiin liittyvien materiaalien kirjanpidon ja turvaamisen suhteen.

Sellainen tapahtuma, jossa patogeenista biologista ainetta pääsee vapautumaan ja saattaa levitä joko siksi, että tilanteen aiheuttajan tarkoitus on vahingoittaa kohdeväestöä, tai luonnosta johtuvista syistä, voi aiheuttaa merkittävää inhimillistä, taloudellista ja poliittista haittaa OAS:n alueella. Tämän uhkamahdollisuuden vuoksi OAS on pyrkinyt lisäämään tietoisuutta bioturvallisuudesta ja bioturvaamisesta ja niihin liittyviä valmiuksia Amerikassa. OAS:n Amerikan terrorisminvastainen komitea, jäljempänä 'OAS/CICTE', on vuodesta 2009 lähtien esimerkiksi johtanut sihteeristönsä, jäljempänä 'sihteeristö', välityksellä useita kansallisia biologisia vaaratilanteita koskevia kriisinhallintaharjoituksia, joiden tarkoitus on lisätä tietoisuutta bioturvallisuushuista ja saattaa yhteen eri virastojen ja organisaatioiden virkailijoita ja edustajia opettelemaan toimien koordinoitua biologisissa vaaratilanteissa. Lisäksi useat OAS:n jäsenvaltiot ovat erikseen pyytäneet sihteeristöltä apua biologisia vaaratilanteita koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien laatimisessa tai päivittämisessä.

Vaikka nämä ja muut toimet valmiuden ja reagointikyvyn parantamiseksi biologisten vaaratilanteiden varalta ovat tuottaneet merkittäviä tuloksia, monet OAS:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet ja investoineet bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen vajavaisesti. Tämä näkyy tarvittavien infrastruktuurien, valmiuksien ja oikeudellisten kehysten puutteena, jotta voitaisiin tehokkaasti havaita biologisia vaaratilanteita ja reagoida niihin. Vuoden 2009 maailmanlaajuisen H1N1-influenssaepidemian kohtuuttoman suuri uhriluku Amerikassa tuo esiin nämä haavoittuvuustekijät ja korostaa tarvetta kiinnittää enemmän huomiota bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen. Vaikuttaa siltä, että Amerikassa kuoli vuoden 2009 H1N1-influenssaepidemiaan enemmän ihmisiä kuin muualla maailmassa.

Alueen hallitusten vähäinen sitoutuminen bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen johtuu useista tekijöistä, kuten siitä, että poliittiset päättäjät eivät ole täysin tietoisia laajamittaisen biologisen vaaratilanteen uhasta ja mahdollisista kustannuksista; turvallisuuteen liittyvistä prioriteeteista, jotka kilpailevat vähistä kansallisista resursseista; sekä haasteista, joita liittyy integroidun kansallisen valmiuden ja reagointikyvyn kehittämiseen biologisten vaaratilanteiden varalta. Nämä haasteet korostavat koordinoinnin tarvetta OAS:n alueella vastattaessa biologisiin vaaratilanteisiin. Vastatoimiin tarvittaisiin monia kansallisen ja paikallisen tason toimijoita, kuten ministeriöitä (terveys, maatalous, turvallisuus, oikeus, puolustus, tiedustelu, liikenne, ulkoasiat, kansainvälinen kauppa, talous, tiede ja teknologia ym.), lainvalvontaviranomaisia ja muita pelastustyöntekijöitä, yksityisen sektorin toimijoita (erityisesti teollisuus ja tiedeala) sekä kansalaisyhteiskuntaa.

1.2 Tavoitteet

ICTE pyrkii tällä kolmivuotisella hankkeella parantamaan bioturvallisuutta ja bioturvaamista edunsaajamaissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) mukaisesti ja erityisesti sellaisten tehokkaiden toimenpiteiden käyttöönottoa ja toteuttamista, joilla estetään biologisten aseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämistä.

Hankkeen yleistä tavoitetta tukeva tekninen apu ja yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa perustuvat seuraaviin päätavoitteisiin:

- tiukennetaan bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevia vaatimuksia edunsaajamaissa.
- lujitetaan bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevia lainsäädäntö- ja sääntelykehyksiä ja yhdenmukaistetaan niitä kansainvälisten vaatimusten kanssa.
- tehostetaan yhteistyötä ja -toimintaa etenkin päätöslauselmaan 1540 liittyvän vertaisarvioinnin avulla.
- edistetään jatkuvaa bioturvallisuus- ja bioturvaamiskoulutusta.

2. Täytäntöönpanevan järjestön valinta ja koordinointi muiden asiaankuuluvien rahoitusaloitteiden kanssa

2.1 Täytäntöönpaneva järjestö – Amerikan valtioiden järjestö (OAS)

OAS on vuodesta 2005 lähtien tukenut aktiivisesti jäsenvaltioiden asensulkutoimia Amerikassa. Vuonna 2010 CICTE:n sihteeristölle annettiin tehtäväksi laatia ohjelma, jolla avustetaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanossa. Tämän vuoksi YK:n aseriisuntatoimiston (UNODA), päätöslauselman 1540 komitean asiantuntijaryhmä ja OAS/CICTE:n sihteeristö perustivat strategisen kumppanuuden, joka toteuttaa teknistä apua ja valmiuksien kehittämistä koskevan pilottihankkeen Amerikassa jäsenvaltioiden avustamiseksi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) eri alojen täytäntöönpanossa.

Yksi OAS/CICTE:n päätavoitteista on ollut työskentely niiden maiden kanssa, joiden hallitukset ovat täysin sitoutuneita kemiallisten, biologisten, säteily- ja ydinpuolustusmateriaalien (CBRN) turvajärjestelyihin ja kirjanpitoon osana kyseisten valtioiden asensulkutoimia. Toisena tavoitteena on ollut edunsaajavaltioiden auttaminen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanossa kartoittamalla kunkin tarpeita ja haasteita lainsäädännöllisen avun ja erityisten valmiuksien kehittämistoimien räätälöimiseksi, jotta voitaisiin lujittaa jäsenvaltioiden ennaltaehkäisevää kehystä valtiosta riippumattomien toimijoiden CBRN-materiaalien käytön estämiseksi.

OAS:n tarjoamasta alueellisesta kehyksestä on suhteellista etua uhkien ylikansallisen luonteen vuoksi, sillä näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää väistämättä naapurimaiden välistä yhteistyötä. CICTE:n alueellinen toimintamalli näissä kysymyksissä takaa johdonmukaisen toiminnan ilman päällekkäisyyttä, ja sillä voidaan maksimoida toimien tehokkuus. OAS on tässä Amerikan johtavana alueellisena järjestönä ainutlaatuisessa asemassa maanosassaan, koska se voi toimia tehokkaasti olemassa olevan kansallisten yhteyspisteiden verkostonsa ansiosta, se on kattavasti läsnä koko alueella ja sillä on valmiudet kyseisen alan toimiin ehdotettujen edunsaajamaiden kanssa.

Yleisemmin OAS/CICTE on tehnyt tiivistä yhteistyötä useiden OAS:n jäsenvaltioiden kanssa ja saavuttanut merkittäviä tuloksia bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alalla. OAS/CICTE on avustanut jäsenvaltioita monin tavoin, esimerkiksi

- päätöslauselmaa 1540 koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien laatimisessa ja lainsäädäntö- ja sääntelykehysten lujittamisessa;

- valmiuksien kehittämisessä kemiallisten, biologisten, radiologisten ja ydinmateriaalien laittoman kaupan ja salakuljetuksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;
- edistämällä toimivien käytäntöjen jakamista vertaisarviointimenetelmän avulla; ja
- helpottamalla poliittisen tason koordinoitua alojen kartoittamiseksi koko alueen tai sen osien yhteistyötä silmällä pitäen.

2.2 Koordinointi muiden asiaankuuluvien rahoitusaloitteiden kanssa

OAS/CICTE:n yleisenä käytäntönä on koordinoita toimintansa muiden sellaisten virastojen ja organisaatioiden kanssa, jotka saavat rahoitusta sekä samoilta että eri rahoittajahallituksilta ja kansainvälisiltä elimiltä. Kun on kyse organisaatioista, jotka saavat Euroopan unionilta tukea tässä hankkeessa suunniteltuihin toimiin liittyvään työhön, UNODA, päätöslauselman 1540 komitea ja sen asiantuntijaryhmä sekä biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukiyksikkö ovat suoraan merkityksellisiä hankkeen kannalta, ja on syytä huomata, että OAS/CICTE tekee jo tiivistä yhteistyötä niiden kanssa. Koordinoinnista näiden elinten kanssa huolehtii OAS:n päätoimipaikassa toimiva hallintoryhmä, joka varmistaa, että kaikki toimet täydentävät toisiaan ja vältetään päällekkäisyys. Hanketoimet sovitetaan yhteen päätöslauselmasta 1540 ja biologisten aseiden kieltosopimuksesta johtuvien velvoitteiden kanssa.

OAS/CICTE uskoo hankkeen olevan tältä osin selkeästi vuonna 2019 tehdyn, biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukemista Euroopan unionin ulkopuolella koskevan Eurooppa-neuvoston päätöksen, jäljempänä 'päättös', mukaisia. Ehdotettu hanke edistäisi päätöksen tavoitetta auttamalla vähentämään biologisten ja toksiiniaseiden leviämisen uhkaa alueella. Tämän yhteydessä hankkeessa on tarkoitus ottaa huomioon biotieteiden nopea kehitys, jotta voidaan varmistaa, että maiden lainsäädäntö- ja sääntelykehykset tällaisten uhkien torjumiseksi ovat nykyisten kansainvälisten vaatimusten mukaisia. Tämän tuloksena hankkeella autetaan varmistamaan, että OAS:n jäsenvaltiot ovat hyvin valmistautuneita nopeisiin toimiin missä tahansa vastaan tulevilla uhkatilanteilla.

OAS/CICTE jatkaa alan politiikan kehittämistyötä säännönmukaisissa istunnoissaan ja OAS:n pysyvän neuvoston maanosan turvallisuutta käsittelevässä komiteassa.

Tämän ehdotuksen päätavoitteena on parantaa bioturvallisuutta ja bioturvaamista edunsaajamaissa lisäämällä asiaankuuluvien alojen tietoisuutta ja valmiuksia YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) mukaisesti, mukaan lukien sellaisten tehokkaiden kansallisten toimenpiteiden toteuttaminen, joilla estetään biologisten aseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen. Toimien kohderyhmiä ovat bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alalla julkisella ja yksityisellä sektorilla toimivat biotieteilijät sekä poliittiset päättäjät ja lainsäätäjät. Toimiin sisältyy biotieteilijöille suunnattua koulutusta edunsaajamaissa sekä verkkokurssin kehittäminen vielä useampien edunsaajien tavoittamiseksi alueella. OAS/CICTE toteuttaa nämä toimet koordinoitusti strategisten kumppaneiden kanssa. Kuten menetelmäosiossa todetaan, pitkälle erikoistuneiden koulutustoimien ja tehtävien osalta OAS voi myös tehdä lyhytaikaista tukea koskevia sopimuksia (asiantuntijoiden, kouluttajien ja tutkijoiden kanssa). Se tekee näillä aloilla yhteistyötä kumppaneidensa (mukaan lukien biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukiyksikkö, UNODA, OIE ja Euroopan unioni) ja tiedemaailman kanssa varmistaa, että henkilöstö täyttää kaikki tekniset vaatimukset, ja hyödyntää tässä tarvittaessa kyseisten organisaatioiden ylläpitämiä luetteloita.

3. Hankkeen kuvaus

3.1 Kuvaus

Ehdotuksella pyritään parantamaan bioturvallisuutta ja bioturvaamista edunsaajamaissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) mukaisesti ja parantamaan edunsaajavaltioiden valmiuksia ennakoida tehokkaasti laajamittaisia sekä ihmisten aiheuttamia että luonnollisesti esiintyviä vaaratilanteita, joihin liittyy biologisia aineita, ja reagoida niihin. Hankkeella parannetaan myös organisaatioiden välistä ja kansainvälistä yhteistyötä ja tiedon jakamista OAS:n jäsenvaltioiden kesken biologisiin vaaratilanteisiin valmistautumista ja vastaamista varten. Lisäksi hankkeella pyritään korjaamaan joissakin kohdemaissa tällä hetkellä esiintyviä lainsäädännöllisiä puutteita ja täydentämään biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanotoimia.

Hanke kokoaa yhteen enintään kahdeksan asiasta vastaavaa kansallista viranomaista OAS:n jäsenvaltioista, sopivia yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan edustajia sekä päteviä kansainvälisiä asiantuntijoita, jotka kartoittavat, mitä toimia voidaan toteuttaa bioturvallisuuden ja bioturvaamisen valmiuksien parantamiseksi kyseisissä valtioissa ja laajemmin OAS:n alueella. Hankkeessa sovelletaan kaksitahoista toimintamallia, johon sisältyy sekä kansallisia että alueellisesti rajattuja toimia. Hankkeessa pyritään hyödyntämään sihteeristön aikaisempaa kokemusta työskentelystä näiden asioiden parissa Amerikassa sekä sen vakiintunutta (erityisesti julkisella sektorilla toimivien) yhteyshenkilöiden ja kumppaneiden verkostoa. Kansallisen tason toimissa keskitytään yhteistyöhön yksittäisten OAS:n jäsenvaltioiden kanssa kansallisten valmiuksien parantamiseksi, lainsäädännön laatimiseksi ja operatiivisten valmiuksien vahvistamista koskevien maakohtaisten toimintasuunnitelmien laatimiseksi.

Alueellisella tasolla valmiuksien kehittämisessä keskitytään tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihdon edistämiseen sekä rakenteellisten, sisällöllisten ja toiminnallisten parametrien määrittelyyn alueelliselta kannalta.

Lisäksi hankkeessa pyritään hyödyntämään viime vuosina kehitettyä vertaisarviointiprosessia, jossa valtiot sopivat vapaaehtoisesta yhteistyöstä arvioidakseen yhdessä vahvuuksiaan ja heikkouksiaan päätöslauselmaan 1540 perustuvien veloitteiden täytäntöönpanossa sekä kartoittaakseen toimivia käytäntöjä ja aloja, joilla kahdenvälistä yhteistyötä voidaan jatkaa. Chilen ja Kolumbian (2017), Dominikaanisen tasavallan ja Panaman (2019) ja viimeksi Paraguayn ja Uruguayn (2019) onnistuneesti toteuttamien, päätöslauselmaan 1540 liittyvien vertaisarviointien perusteella ehdotetaan, että näille kolmelle maaparille tarjotaan erityistä jatkotukea ja yhteistyötoimia. Tällä tavoin on tarkoitus toteuttaa jatkotoimia näiden valtioiden vertaisarviointiprosessin yhteydessä muodostamien läheisten suhteiden pohjalta ja tukea niitä niiden osoittamassa sitoutumisessa päätöslauselmaan 1540 liittyvän yhteistyön jatkamiseen alustavien vertaisarviointien jälkeen. Tarkoitus on myös ehdottaa, että alueella edistetään uusia vertaisarviointeja, joissa keskitytään voimakkaasti bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen maissa, jotka eivät ole vielä toteuttaneet tällaisia arviointia, mukaan lukien Meksiko ja mahdollisesti muut kumppanit alueella. Lopuksi hankkeessa pyritään tarkastelemaan uudelleen jo tehtyjä vertaisarviointeja kyseisten maiden välisen yhteistyön jatkumisen edistämiseksi ja tukemiseksi, parhaiden käytäntöjen esittelemiseksi ja sen käytännön edistämiseksi, että vertaisarvioinnin saavutukset kirjattaisiin julkaistaviin teknisiin asiakirjoihin (valtioiden toimittamien loppuraporttien lisäksi).

3.2 Menetelmät

3.2.1 Organisaatorakenne

Tämän hankkeen toteuttaa OAS/CICTE koordinoitusti OAS:n jäsenvaltioiden kanssa ja tuella. OAS/CICTE:n hankkeen hallintoryhmään kuuluu kolme henkilöstön jäsentä ja hallinnollisen/taloudellisen tuen avustaja, joiden asemapaikka on OAS:n päätoimipaikassa Washington DC:ssä. Ryhmä toimii koordinoitusti tiettyihin tehtäviin käytettävän ulkopuolisen sopimussuhteisen henkilöstön kanssa CICTE:n pääsihteerin yleisessä valvonnassa ja ohjauksessa.

Ulkopuoliseen sopimussuhteeseen henkilöstöön kuuluu lainopillinen asiantuntija, joka vastaa hankkeeseen sisältyvästä lainsäädännöllisestä avustamisesta. OAS voi myös tehdä pitkälle erikoistuneiden koulutustoimien ja tehtävien osalta sopimuksia lyhytaikaisesta tuesta (asiantuntijoiden, kouluttajien ja tutkijoiden kanssa) hyödyntäen muiden teknisten kumppaniorganisaatioiden (mukaan lukien biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukiyksikkö, UNODA, OIE ja Euroopan unioni) asiantuntijaluetteloita.

OAS/CICTE:n ohjelman hallintoryhmä koordinoi aluksi suoraan sellaisten jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten kanssa, jotka ovat aiemmin pyytäneet YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 1540 (2004) liittyvää tukea. Monissa tapauksissa OAS:lla on jo yhteistyösopimus jäsenvaltion auttamiseksi päätöslauselman 1540 täytäntöönpanossa, ja se muodostaa perustan tekniselle avulle.

3.2.2 Tekninen toteutus

Lainsäädännöllistä ja teknistä apua koskevat pyynnöt, jotka koskevat bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevien säännösten tiukentamista, edellyttävät, että oikeudellinen asiantuntija tekee alustavan arvioinnin ja analyysin voimassa olevasta lainsäädännöstä koordinoitusti hankkeen hallintoryhmän ja edunsaajamaiden asiaankuuluvien viranomaisten kanssa tekemällä lainsäädännöllisiä ja teknisiä avustuskäyntejä erityisten puutteiden ja maakohtaisten prioriteettien määrittämiseksi. Tämän arvioinnin perusteella bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevan lainsäädännön ja sääntelyn parantamiseen liittyviä, ensisijaisina toteutettavia ja suoraan tällä hankkeella tuettavia erityistoimenpiteitä voivat olla muun muassa:

— edunsaajamaiden voimassa olevan lainsäädännön analysointi erityisten puutteiden havaitsemiseksi;

- vientivalvontaluettelon laatiminen ja hyväksyminen;
- biologiin uhkiin vastaamista koskevan kansallisen toimintasuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen;
- kansallisten ohjeiden laatiminen biologisten aineiden suojelemisesta vahingossa tai tahallisesti tapahtuvalta levittämislähteen ja niiden asianmukaisesta ja turvallisesta varastoinnista ja kuljetuksesta, mukaan lukien niiden turvaaminen laitosten sisällä.

Toimia alueellisen yhteistyön edistämiseksi ja tehostamiseksi ovat muun muassa:

- valmiuksien kehittämiseen ja yhteistyöhön liittyvien jatkotoimien kehittäminen alueen maille, jotka ovat tehneet päätöslauselman 1540 täytäntöönpanoon liittyvän vertaisarvioinnin;
- uudet vertaisarviointit, joissa keskitytään voimakkaasti bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen;
- teknisten asiakirjojen laatiminen vertaisarviointiin liittyvistä toimista ja niiden julkaiseminen.

Tämän ehdotuksen bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevan osa-alueen tiedotusta ja koulutusta varten jokaisessa edunsaajamaassa järjestetään kurssi, joka toteutetaan samanaikaisesti teknisen ja lainsäädännöllisen avun sekä alueellisen yhteistyön osa-alueen kanssa. Näitä kursseja koordinoi OAS/CICTE:n hallintoryhmä, ja niitä toteuttavat kansainväliset asiantuntijat. Kurssien tarkoituksena on kehittää valmiuksia ja muodostaa edunsaajamaiden eri tiedelaitosten edustajista kouluttajaryhmä, joka voi levittää tietoa bioturvallisuuden ja bioturvaamisen periaatteista, parhaista laboratoriokäytännöistä sekä biologisten riskien hallinnan tekniikoista ja menetelmistä laboratorioissa ja tutkimuslaitoksissa.

OAS/CICTE kehittää yhdessä tiedemaailman ja tutkijoiden kanssa verkkokurssin, joka osaltaan parantaa resursseja levittää bioturvallisuutta, bioturvaamista ja bioetiikkaa koskevaa tietoa ja lisää tietoisuutta niistä biotieteiden opettajien, opiskelijoiden ja tutkijoiden sekä muiden asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa.

Lisäksi poliittisten päättäjien, parlamentin jäsenten ja teollisuuden keskuudessa toteutetaan bioturvallisuutta, bioturvaamista, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1540 (2004) ja biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanoa koskevia tiedotustoimia ehdotukseen sisältyvien teknisten ja lainsäädännöllisten avustuskäytäntien sekä koko alueen tai sen osia kattavien toimien yhteydessä.

3.2.3 Sukupuolinäkökulma

OAS/CICTE on päätöslauselmaa 1540 koskevan ohjelmansa kautta tärkeässä asemassa tuettaessa jäsenvaltioita valmiuksien kehittämisessä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöön panemiseksi ja joukkotuhoaseiden leviämisen torjumiseksi sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Kaikki tämä edistää YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja täydentää OAS:n jäsenvaltioiden pyrkimyksiä panna täytäntöön asiaankuuluvia sopimuksia kansainvälisten aseriisuntajärjestelyjen alalla.

OAS/CICTE varmistaa sukupuolten tasa-arvon hankkeen edunsaajamaiden avustamiseen liittyvässä työhönottoprosessissa ja kannustaa edunsaajamaita ottamaan naisia mielekkäällä tavalla mukaan hankkeen kaikkiin vaiheisiin. Sukupuolinäkökulma pyritään ottamaan aina erityisesti huomioon ja asettamaan naiset keskeiselle sijalle aiheita käsiteltäessä.

3.2.4 Ulkoinen koordinaatio

Sen lisäksi, että OAS koordinoi toimia ja tekee yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa koko alueella, se koordinoi ja tekee yhteistyötä muiden instituutioiden ja organisaatioiden kanssa hankkeen toteutuksen aikana. Jäljempänä luetellut tahot voivat kyetä antamaan tukea tietyissä kysymyksissä ja edistämään aloitetta alueella:

- YK:n aseriisuntatoimisto (UNODA), mukaan lukien biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukiyksikkö;
- YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) nojalla perustettu YK:n turvallisuusneuvoston komitea ja sen asiantuntijaryhmä;
- Maailman eläintautijärjestö (OIE);
- Maailman terveysjärjestö (WHO), mukaan lukien Pan American Health Organisation (PAHO);

- kansalaisjärjestöt, tiedemaailma ja yksityisen sektorin organisaatiot, joiden tavoitteet ovat tämän ehdotuksen tavoitteiden mukaisia, mukaan lukien Sandia National Laboratories, Subcomisión de Bioseguridad y Bioscustodia de la Asociación Argentina de Microbiología, James Martin Center CNS ja Asociación Latinoamericana de Biocontención y Biocustodia.

3.3 Hankkeen tavoitteet ja toimet

Tavoite 1: Bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevia vaatimuksia edunsaajamaissa on tiukennettu.

Tukitoimet

- Toimi 1.1: Toteutetaan maakohtainen tekninen avustuskäynti bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alalla toimivien viranomaisten toimipaikkaan tarpeiden arvioimiseksi ja arviointikertomuksen laatimiseksi.
- Toimi 1.2: Edistetään tarpeiden ja resurssien mukaan koulutusta yhdestä tai molemmista seuraavista aiheista: vientivalvontaluettelon käyttöönotto tai biologisiin uhkiin vastaamista koskevan kansallisen toimintasuunnitelman käyttöönotto. Annetaan arviointikertomus.
- Toimi 1.3: Laaditaan kansalliset ohjeet biologisten aineiden suojelemisesta vahingossa tai tahallisesti tapahtuvalta levittämiseltä ja kansalliset ohjeet tällaisten aineiden asianmukaisesta ja turvallisesta varastoinnista ja kuljetuksesta mukaan lukien niiden turvaaminen laitosten sisällä.

Odotetut tulokset

- On laadittu arviointikertomus, joka sisältää kullekin maalle ja viranomaiselle osoitetut suositukset.
- On laadittu kunkin maan tarpeiden mukainen vientivalvontaluettelo.
- Maa on toimittanut arviointikertomuksen uhkiin vastaamista koskevasta kansallisesta toimintasuunnitelmasta ja biologisia uhkia, onnettomuuksia, turvallista varastointia ja kuljetusta koskevista ohjeista.

Tavoite 2: Bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevia lainsäädäntö- ja sääntelykehyksiä on lujitettu, ja niitä on yhdenmukaistettu kansainvälisten vaatimusten kanssa.

Tukitoimet

- Toimi 2.1: Tarkastellaan kunkin edunsaajamaan voimassa olevia lainsäädäntö- ja sääntelykehyksiä puutteiden ja ensisijaisten tarpeiden määrittämiseksi.
- Toimi 2.2: Annetaan tarvittaessa lainsäädännöllistä apua, mukaan lukien vientivalvontaluetteloiden tai kansallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa koskevien lakien ja asetusten laatimisessa.
- Toimi 2.3: Kootaan ja julkaistaan asiakirja, joka sisältää ohjeet parhaista laboratoriokäytännöistä, -tekniikoista ja -menetelmistä biologisten riskien hallitsemiseksi laboratorioissa ja tutkimuslaitoksissa, ja levitetään sitä hyvien käytäntöjen tunnetuksi tekemiseksi asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa.

Odotetut tulokset

- Kukin maa on saanut vähintään kerran lainsäädännöllisen avustuskäynnin vientivalvontaluettelon tai kansallisten toimintasuunnitelmien laatimisen tai asiaa koskevan lainsäädännön laatimisen tukemiseksi.
- Parhaat laboratoriokäytännöt on julkaistu akateemisiin, teknisiin ja erilaisia menetelmiä koskeviin osatekijöihin eriteltynä.

Tavoite 3: Yhteistyötä ja -toimintaa on tehostettu etenkin päätöslauselmaan 1540 liittyvän vertaisarvioinnin avulla.

Tukitoimet

- Toimi 3.1: Edistetään enintään kolmen uuden, voimakkaasti bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen keskittyvän vertaisarvioinnin toteuttamista.

- Toimi 3.2: Toteutetaan kolme kahdenvälistä työpajaa jatkona alueella jo aiemmin toteutetuille, päätöslauselman 1540 täytäntöönpanoon liittyville vertaisarvioinneille.
- Toimi 3.3: Laaditaan ja julkaistaan teknisiä asiakirjoja vertaisarviointiin liittyvistä toimista.
- Toimi 3.4: Järjestetään bioturvallisuutta ja bioturvaamista käsittelevä alueellinen konferenssi muun muassa koordinoinnin lisäämiseksi ja tietojenvaihdon edistämiseksi.
- Toimi 3.5: Järjestetään alueellinen konferenssi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) täytäntöönpanon tilasta Amerikassa.

Odotetut tulokset

- Kuuden edunsaajamaan vertaisarviointeja on edistetty.
 - Vertaisarvioinnin seurantaraportti on laadittu ja julkaistu Chilestä / Kolumbiasta, Dominikaanisesta tasavallasta / Panamasta ja Paraguayasta / Uruguayasta.
 - Edunsaajamaiden bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen liittyvien viranomaisten välistä koordinointia on lisätty.
- Tavoite 4: Jatkuva bioturvallisuus- ja bioturvaamiskoulutusta on edistetty.

Tukitoimet

- Toimi 4.1: Perustetaan jokaiseen edunsaajamaahan bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alan kouluttajien verkosto.
- Toimi 4.2: Suunnitellaan ja kehitetään tutkijoille tarkoitettu koulutusmoduuli materiaalien ja laitteiden mahdollisen väärinkäytön riskin vähentämiseksi tutkimustyössä.
- Toimi 4.3: Kannustetaan koordinoitusti asiaankuuluvien kansallisten koulutuslaitosten kanssa bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen, myös YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) ja biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanoon, liittyvien koulutusmoduulien ja -materiaalin sisällyttämistä akateemisiin opetussuunnitelmiin.
- Toimi 4.4: Järjestetään enintään kahdeksan koulutustilaisuutta bioturvallisuudesta ja bioturvaamisesta (yksi kutakin edunsaajamaata kohti).

Odotetut tulokset

- Jokaiseen maahan on perustettu bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alan kouluttajien ja asiantuntijoiden verkosto.
- On perustettu avoimia verkkokursseja ja järjestetty kuusi kurssia.
- Bioturvallisuuteen ja bioturvaamiseen liittyvien laitosten tutkijoita on koulutettu edunsaajamaissa.

4. Edunsaajat

Tavoitteiden 1–4 suoria edunsaajia ovat kansalliset instituutiot ja viranomaiset, jotka vastaavat bioturvallisuudesta ja bioturvaamisesta kussakin edunsaajamaassa (enintään kahdeksan valtiota saadusta rahoituksesta riippuen: Argentiina, Chile, Dominikaaninen tasavalta, Kolumbia, Meksiko, Panama, Paraguay ja Uruguay). Verkkokurssilla ja näiden aiheiden sisällyttämisellä yliopistojen opetusohjelmiin saavutetaan vieläkin laajempi edunsaajajoukko.

5. Euroopan unionin näkyvyys

OAS/CICTE varmistaa, että kaikissa hankkeen toimissa tunnustetaan unionin rooli hankkeen rahoittajana monin eri tavoin. EU:n tuki tuodaan esiin näyttäviä tapahtumia käsittelevissä lehdistötiedotteissa, sosiaalisessa mediassa ja uutisvälineiden haastatteluissa. Kaikkiin edunsaajamaille lahjoitettuihin laitteisiin, painotuotteisiin ja tietokoneohjelmiin merkitään, että ne ovat unionin rahoittamia. Kaikkiin hankkeen henkilöstön hattuihin, haalareihin ja virka-asuihin merkitään selkeästi EU:n logo ja/tai lippu. Tieto unionin tuesta ilmoitetaan hyvin ja näkyvästi OAS:n verkkosivustoilla ja tuettuihin hankkeisiin ja ohjelmiin liittyvissä julkaisuissa.

6. Kesto
Hanke on tarkoitus toteuttaa 36 kuukauden aikana.
 7. Yleiset järjestelyt
Hankkeen toteuttaa teknisesti OAS/CICTE päätöslauselmaa 1540 koskevan ohjelmansa osana.
 8. Kumppanit
OAS/CICTE toteuttaa hankkeen edunsaajamaiden kansallisten viranomaisten kumppanina yhteistyössä strategisten kumppaneiden kanssa.
 9. Raportointi
Sisällöllisiä edistymiskertomuksia ja selvityksiä taloudellisesta asemasta toimitetaan neljännesvuosittain asianmukaista ja ajantasaista seurantaa ja arviointia varten, ja OAS/CICTE pitää tiiviisti yhteyttä rahoittajaan.
-